

4. Про оголошення в Україні 2018 року Роком реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» : Указ Президента України від 14.11.2017р. № 361/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3612017-22974>

5. <https://minjust.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства Юстиції.

6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 16, ст.146. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

7. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011

№ 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 51, ст.577. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

Коношко А.В.

студентка магістратури

Науковий керівник –

Наливайко Лариса Романівна,

*професор кафедри загальноправових
дисциплін юридичного факультету*

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,*

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА: ПОГЛЯД НА ФІНАНСОВУ СКЛАДОВУ

Довготривала, всеохоплююча криза в Україні стала настільки перманентною, що здається, нібито це нормальна, здорова ситуація в нашій країні. Ряд несприятливих процесів, таких як ряд криз, деградація суспільства, розлад соціальної системи, відсутність національної ідеї, чітко зладжених рухів політичних сил, стабільності у суспільстві, низький рівень життя тощо підриває платоспроможність громадян не тільки у побутових сферах, у необхідності купівлі продуктів харчування, меблів, предметів загального вжитку, сплати платежів за комунальні послуги, а тим паче у можливості отримання кваліфікаційної правової допомоги.

Серед пересічних громадян існує загальна думка, що ринок праці «юридичних послуг» переповнений на десятки років у майбутнє. Але, така думка є хибна. Якщо кожен громадян буде користуватися

усіма правами, які він має, використовувати усі можливості, які надає держава, то юристів (нотаріусів, адвокатів, юрисконсультів тощо) буде бракувати у десятки разів.

Збіднілість населення, зубожіння мас, консервативний менталітет, комплекс «незахищених» наріжним каменем вривався у свідомість українців. Населення звертається за допомогою до правників лише у виключних випадках, коли іншого шляху не існує. Така тенденція не є здоровою серед людей. Це пов'язано не з недовірою, не з відчаєм роботи спеціалістів, а саме з відсутністю можливості оплачувати такі послуги. Малозабезпеченому населенню держава надає рятівний круг: субсидії, пільги та безоплатну правову допомогу в тому числі. На наш погляд, це є хибний шлях, адже гідна зарплатня, пенсійне забезпечення, достойний ринок праці витіснили б «пільговиків». У такому разі, громадянам не потрібно було б замислюватися про безоплатну правову допомогу, а користуватися виключно «правовою допомогою», де рівень сервісу значно вище, ніж в інших випадках.

Теоретичне підґрунтя у вивченні суті та значення юридичної допомоги заклали праці таких авторів, як І. Бондаренко, М. Варій, Х. Горецька, В. Головченко, І. Коваленко, В. Подзолков, А. Потьомкін, С. Фролов та ін., але ця тема є актуальною з огляду на необхідність висвітлення реалій даного інституту.

Безоплатна правова допомога – це правова допомога, що гарантується державою й повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел [1].

Вона включає такі види правових послуг: 1) надання правової інформації; 2) надання консультацій і роз'яснень із правових питань; 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги й медіації [2].

Серед пересічних громадян існує думка, що адвокатів залучають до надання правової допомоги на безоплатній основі примусово, але така думка є помилковою. Зокрема, адвокати повинні відпрацювати мінімальну, фіксовану кількість годин на добровільній основі, що фінансується державою. Ціна на такі послуги встановлюється законодавчо, що залежить від складності справи чи вирішення того чи іншого питання, а при наданні послуг на платній основі, така домовленість є спільною між клієнтом та адвокатом. Більшість адвокатів у договорах навіть не вказують прейскурант на свої послуги, що є недотриманням

істотних умов, але є можливим при посиленні на комерційну таємницю. «Платна» правова допомога завжди є більш оплачуваною ніж «безоплатна», що звісно, приваблює адвокатів і тому, вони зацікавлені у підвищенні якості своєї роботи.

Живучи в українських реаліях, ми всі розуміємо, що «платна» медицина є кращою ніж «безоплатна», що «платний» дитячий садок є кращим, ніж «безоплатний» така ж ситуація тотожна правовій допомозі. Рівень корупції, нелегалізованих доходів сягає небувалих величин і адвокати не виключення. Безоплатна правова допомога є способом виживання для сільських адвокатів, але не є способом виживання для адвокатів взагалі.

У зв'язку з цим, робимо висновки, що безоплатна правова допомога — не є цілковито ідеальною для українського суспільства. Така допомога є «пільговою» для найнижчих ланок суспільства. І у такому разі, виникає питання «чи потрібна нам правова допомога?». На наш погляд, покращення стану економіки, гідні умови життя, достойні зарплатні та покращений ринок праці не тільки покращить рівень життя, зменшить кількість злочинного компоненту, але й ліквідує інститут безоплатної правової допомоги взагалі.

---

1. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 57.

2. Прут Ю. Інститут правової допомоги в цивільному судочинстві: цивільно-процесуальні особливості реалізації. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 54-58.